

وزارت صنعت، معدن و تجارت
سازمان حمایت مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان

گزارشی:

بررسی عملکرد بورس کالای ایران

«محصولات فلزی»

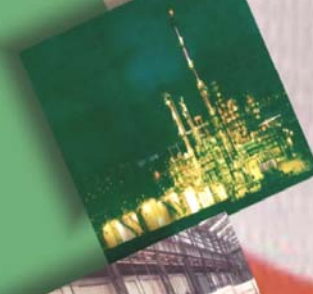
در سال ۱۳۹۴

تهیه و تنظیم:

معاونت نظارت بر کالاهای سرمایه‌ای و خدمات

اداره کل نظارت بر کالاهای فلزی و معدنی

خرداد ۱۳۹۵

چکیده

در سال ۱۳۹۴ بابت ۸/۳۲ میلیون تن تقاضای موجود جهت خرید محصولات فلزی ۸/۴۳ میلیون تن عرضه از سوی واحدهای تولیدی انجام شد که این میزان عرضه نسبت به سال قبل ۱۲ درصد کاهش داشته است، ۹۴ درصد از عرضه صورت گرفته مربوط به محصولات فولادی می باشد و مابقی به عرضه محصولات مسی و آلومینیومی اختصاص داشته است.

از ۸/۴۳ میلیون تن عرضه محصولات فلزی، ۷/۱۴ میلیون تن مورد توافق طرفین قرار گرفته و مبادله شده است. از طرفی ۷۶ درصد از محصولات فلزی در بازار بورس به صورت سلف و مابقی به صورت نقد مبادله گردیده است. باتوجه به کاهش عرضه و تقاضا، حجم مبادلات بازار بورس در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال ۱۳۹۳، در حدود ۱۹ درصد کاهش داشته است.

ارزش کل معاملات صورت گرفته در سال ۱۳۹۴ معادل ۱۲۵/۰۱ هزارمیلیارد ریال می باشد که نسبت به سال قبل ۳۱ درصد کاهش داشته است و از رقم مذکور ۷۳ درصد (برابر ۹۲/۲۷ هزار میلیارد ریال) مربوط به مبادلات محصولات فولادی، ۱۹٪ (برابر ۲۳/۱۷ هزار میلیارد ریال) مربوط به مبادلات محصولات مسی، ۸٪ (برابر ۹/۵۶ هزار میلیارد ریال) مربوط به محصولات آلومینیومی است.

جدول شماره (۱): وضعیت معاملات انواع محصولات فلزی در بازار بورس کالای ایران در سال ۹۴ و مقایسه تطبیقی با سال ۹۳

نوع محصول	نوع واردات	میزان عرضه (تن)		درصد تغییر	میزان تقاضا (تن)		درصد تغییر	حجم معاملات (تن)		درصد تغییر	ارزش معاملات (هزار ریال)		درصد تغییر	متوسط قیمت (ریال/کیلوگرم)		درصد تغییر
		۹۴	۹۳		۹۴	۹۳		۹۴	۹۳		۹۴	۹۳				
فولاد	نقد	۱,۶۰۳,۶۴۰	۴۹۵,۰۱۸	۲۲۴٪	۱,۴۹۸,۶۸۸	۴۷۸,۳۰۳	۲۱۳٪	۱,۲۳۹,۹۸۳	۳۲۴,۴۰۳	۲۱۳٪	۱۶,۶۵۷,۸۶۳,۹۴۷	۵,۲۰۲,۲۹۶,۰۴۰	۲۸۲٪	۱۳,۴۳۴	۱۶,۰۲۷	-۱۶٪
	سلف	۵,۰۴۹,۰۱۲	۷,۷۱۷,۵۸۰	-۳۵٪	۶,۲۹۱,۳۶۷	۸,۶۸۵,۲۰۸	-۲۸٪	۵,۴۴۸,۴۸۴	۷,۹۳۹,۹۲۳	-۲۸٪	۷۵,۶۲۱,۴۱۲,۰۸۸	۱۳۱,۵۱۶,۵۸۵,۷۱۴	-۳۱٪	۱۳,۸۷۹	۱۶,۵۶۴	-۴۳٪
	کل	۶,۶۵۲,۶۵۲	۸,۲۱۲,۵۹۸	-۱۹٪	۷,۷۹۰,۰۵۵	۹,۱۶۳,۵۱۱	-۱۵٪	۶,۶۸۸,۴۶۷	۸,۲۶۴,۳۲۶	-۱۵٪	۹۲,۲۷۹,۲۷۶,۰۳۵	۱۴۶,۷۱۸,۸۸۱,۷۵۴	-۱۹٪	۱۳,۷۹۷	۱۶,۵۴۳	-۳۳٪
مس	نقد	۱,۲۲۲,۰۶۵	۱,۲۲۳,۳۱۴	۸٪	۳۱۲,۷۱۵	۳۷۷,۵۵۲	-۱۷٪	۳۰۵,۸۴۰	۳۷۲,۳۹۷	-۱۷٪	۲۳,۱۷۰,۱۰۱,۶۸۱	۳۰,۸۶۷,۸۹۱,۸۴۹	-۱۸٪	۷۵,۷۵۹	۸۲,۸۹۰	-۲۵٪
	سلف	۰	۰	-	۰	۰	-	۰	۰	-	۰	۰	-	۰	۰	-
	کل	۱,۲۲۲,۰۶۵	۱,۲۲۳,۳۱۴	۸٪	۳۱۲,۷۱۵	۳۷۷,۵۵۲	-۱۷٪	۳۰۵,۸۴۰	۳۷۲,۳۹۷	-۱۷٪	۲۳,۱۷۰,۱۰۱,۶۸۱	۳۰,۸۶۷,۸۹۱,۸۴۹	-۱۸٪	۷۵,۷۵۹	۸۲,۸۹۰	-۲۵٪
آلومینیم	نقد	۴۰۷,۷۳۰	۱۷۸,۱۷۰	۱۲۹٪	۲۱۹,۹۷۰	۵۱۴,۸۷۰	-۵۷٪	۱۴۸,۸۵۰	۱۶۶,۰۳۰	-۵۷٪	۹,۵۶۶,۳۴۶,۱۳۸	۱۳,۲۸۷,۷۱۹,۸۴۰	-۱۰٪	۶۴,۲۶۸	۸۰,۰۳۲	-۲۸٪
	سلف	۴۹,۰۰۰	۰	-	۰	۰	-	۰	۰	-	۰	۰	-	۰	۰	-
	کل	۴۵۶,۷۳۰	۱۷۸,۱۷۰	۱۵۶٪	۲۱۹,۹۷۰	۵۱۴,۸۷۰	-۵۷٪	۱۴۸,۸۵۰	۱۶۶,۰۳۰	-۵۷٪	۹,۵۶۶,۳۴۶,۱۳۸	۱۳,۲۸۷,۷۱۹,۸۴۰	-۱۰٪	۶۴,۲۶۸	۸۰,۰۳۲	-۲۸٪
کل بازار	نقد	۳,۲۳۳,۴۳۵	۱,۸۹۶,۵۰۲	۷۶٪	۲,۰۳۱,۳۷۳	۱,۳۷۰,۷۲۵	۴۸٪	۱,۶۹۴,۶۷۳	۸۶۲,۸۳۰	۴۸٪	۴۹,۳۹۴,۳۱۱,۷۶۶	۴۹,۳۵۷,۹۰۷,۷۲۹	۹۶٪	۲۹,۱۴۷	۵۷,۳۰۵	۰٪
	سلف	۵,۰۹۸,۰۱۲	۷,۷۱۷,۵۸۰	-۳۴٪	۶,۲۹۱,۳۶۷	۸,۶۸۵,۲۰۸	-۲۸٪	۵,۴۴۸,۴۸۴	۷,۹۳۹,۹۲۳	-۲۸٪	۷۵,۶۲۱,۴۱۲,۰۸۸	۱۳۱,۵۱۶,۵۸۵,۷۱۴	-۳۱٪	۱۳,۸۷۹	۱۶,۵۶۴	-۴۳٪
	جمع	۸,۴۳۱,۴۴۷	۹,۶۱۴,۰۸۲	-۱۲٪	۸,۳۲۲,۷۴۰	۱۰,۰۵۵,۹۳۳	-۱۷٪	۷,۱۴۳,۱۵۷	۸,۸۰۲,۷۵۳	-۱۷٪	۱۲۵,۰۱۵,۷۲۳,۸۵۴	۱۸۰,۸۷۴,۴۹۳,۴۴۳	-۱۹٪	۱۷,۵۰۱	۲۰,۵۴۷	-۳۱٪

مسائل و مشکلات:

- ۱- باوجود الزام به عرضه کلیه محصولات فولادی در بورس کالا و افزایش قابل توجه در جذب شرکت ها طی سنوات قبل، به دلیل برخی مشکلات از جمله نیاز به تضمین های مالی شرکتهای کوچکتر قادر به عرضه در بورس نبوده و روند جذب شرکتهای جدید در دو سال گذشته قابل توجه نبوده است.
- ۲- عرضه سبدي برخی از محصولات (سبدهای مختلط) مانع کشف قیمت شفاف و دقیق این کالاها می باشد.
- ۳- به دلیل وجود تضمینهای بالاتر از توان برخی شرکتهای، از سوی بورس کالا بسیاری از شرکتهای بخصوص شرکتهای کوچک قادر به عرضه در بورس نمی باشند.
- ۴- عدم هماهنگی میان بخش های تولیدی و بازرگانی در زمینه واردات، صادرات و بازار مصرف، قابل تامل می باشد.
- ۵- با عنایت به عرضه تنها ۴۲ درصد از محصولات فولادی تولیدی کشور در بورس کالا و وجود الزام قانونی جهت عرضه محصولات فولادی در بورس، این میزان عرضه رقم بسیار ناچیزی می باشد.

راهکارهای پیشنهادی :

- ۱- محدود نمودن عرضه سبدهای نامتجانس به منظور شفاف سازی قیمت ها .
- ۲- ایجا تسهیلات و راهکارهای جایگزین برای شرکتهایی که قادر به برآوردن کلیه تضمینات خواسته شده بورس را ندارند.
- ۳- بکارگیری ابزارهای کنترلی ریسک متداول بازارهای جهانی در بازار محصولات فلزی و رفع موانع موجود در راه بکارگیری این ابزار .
- ۴- عرضه محصولات وارداتی جهت تنظیم بازار .
- ۵- افزایش نسبت عرضه به تولید (عنایت به نسبت ۴۲ درصدی عرضه محصولات فولادی تولیدی کشور در بورس کالا) با ایجاد تسهیلات لازم جهت حضور شرکت های مختلف.
- ۶- تدوین دستورالعمل اجرایی طرح های نظارتی ویژه جهت کنترل مقاطع بحرانی و التهابات بازار.
- ۷- گسترش تامین مالی فعالان بازار بخصوص شرکت های دارای نقدینگی پایین با استفاده از ابزارهای نوین تامین مالی.
- ۸- راه اندازی صندوق های کالایی و ارزی.
- ۹- راه اندازی معاملات صادراتی و وارداتی محصولات فلزی.